

บทคัดย่อ

ลักษณะการประกอบอาชีพของผู้มีงานทำสูงอายุในสาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

อาจารย์ ดร. ชูเพ็ญศรี วงศ์พุทธา

การประกอบอาชีพในสาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรมหรือเป็นช่างฝีมือของแรงงานสูงอายุ ได้เน้นการศึกษาเฉพาะกลุ่มอาชีพที่แสดงออกถึงศิลปะ-วัฒนธรรมของภาคเหนือท้องถิ่นล้านนา แบ่งออกเป็น 7 กลุ่มอาชีพคือ 1) กลุ่มทอผ้าพื้นเมือง 2) กลุ่มเครื่องจักสาน 3) กลุ่มเครื่องปั้นดินเผา 4) กลุ่มสิ่งประดิษฐ์จากกระดาษสา 5) กลุ่มแกะสลักลวดลายบนไม้และแกะสลักเครื่องเงิน 6) กลุ่มเล่นดนตรีและเพลงพื้นเมือง และ 7) กลุ่มทำเทียนพิธิแบบโบราณ

วิธีการศึกษาแบ่งเป็น 2 วิธี วิธีแรกเป็นรูปแบบการสนทนากลุ่มแยกตามกลุ่มอาชีพข้างต้น และวิธีหลังเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งผู้ร่วมสนทนาได้กรอกแบบสอบถามหลังจากได้อภิปรายกลุ่มจบแล้ว รวมผู้สนทนาทั้งหมด 71 ราย เป็นชาย 26 ราย และหญิง 45 ราย แบ่งการวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็น 3 กลุ่มประเภทงาน ได้แก่ 1) งานแกะสลักลวดลายบนวัตถุ 2) งานประดิษฐ์สิ่งของ และ 3) งานบริการเล่นดนตรีและเพลงพื้นบ้าน ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. รายได้ตอบแทนของช่างฝีมืออุตสาหกรรมและหัตถกรรมเฉลี่ยประมาณ 4,800 บาทต่อเดือน ซึ่งไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพปัจจุบัน ส่วนใหญ่จึงมักประกอบอาชีพเกษตรกรรมด้วย
2. กลุ่มประเภทงานสร้างลวดลายบนวัตถุมักจะได้รับ การสืบทอด และถ่ายทอดให้กับลูกหลานและกลุ่มเครือญาติมากกว่าบุคคลอื่น ซึ่งตรงข้ามกับกลุ่มประดิษฐ์สิ่งของจะมีองค์กรพิเศษมีครูฝึกสอนและได้รับการสนับสนุนเรื่องการตลาด
3. ลักษณะการสืบทอดวิชาชีพของช่างฝีมือใช้เวลาในการเรียนรู้และฝึกฝนมากกว่าการเป็นผู้ถ่ายทอด จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความแตกต่างของคะแนนการสืบทอดวิชาชีพระหว่างกลุ่มประเภทงานแต่มีความแตกต่างของคะแนนการถ่ายทอดระหว่างกลุ่มคือ กลุ่มประเภทงานสร้างลวดลายฯ มีคะแนนการถ่ายทอดมากกว่ากลุ่มประดิษฐ์สิ่งของและกลุ่มเล่นดนตรีพื้นบ้าน ($9.8 > 3.8 > 2.0$ คะแนน ตามลำดับ)
4. ดัชนีความนิยมต่อวิชาชีพช่างฝีมือโดยรวมลดลงมีค่าไม่ถึง 1 (0.63 คะแนน) กลุ่มสร้างลวดลายฯ ให้ความนิยมต่องานช่างฝีมือแกะสลักเพิ่มขึ้นมากกว่างานทอผ้าพื้นเมือง ($1.8 > 1.4$) และกลุ่มประดิษฐ์สิ่งของให้ความนิยมต่อวิชาชีพของตนเองเพิ่มขึ้น 2 เท่า
5. ปัญหาของผู้ประกอบการวิชาชีพช่างฝีมือส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตผลงาน ไม่ได้รับการสนับสนุนเรื่องการตลาด

Abstract

Occupational Characteristics of the Aging Workers in Manufacturing Sector

Dr. Chupensri Wongbuddha

The study on occupational characteristics of the aging workers in manufacturing sector is emphasized on the seven occupational groups of the Northern Lan-na art and culture. They are categorized in 7 occupational groups : local cloth weaving, bamboo-weaving, clay pottery, saa-paper products inventory, wood carving and silver carving, local music and folk song and ritual candle sculpture.

Two research methodologies are conducted : conversation with separated occupational groups and data analysis from the questionnaires which were answered by 71 respondents (26 males and 45 females) after finishing their group discussions. Comparative analysis is done among 3 working groups such as the carving group, the products inventory group, and local music and folk song group. The research findings are as followed :

1. On average the skilled aging workers earn 4,800 Baht per month, which is inadequate for their present living cost, so agriculture is another source of their earnings.

2. The craftsmanship of the carving workers will only be inherited to their relatives, on the contrary the products inventory workeres always gets special training courses as well as marketing supports.

3. The characteristics of craftsmanship inheritance need more time for learning and practicing than teaching. The hypothetical test shows that there is no difference in the scores of crafmanship inheritance among different working groups. There is significant difference in the transferring scores of the carving group which is more than products inventory group and local music group. ($9.8 > 3.8 > 2.0$ respectively)

4. The preference index for overall craftsmanship is decreased to be less than 1 (0.63 point). The carving group gives higher preference to the carving than the local cloth weaving work ($1.8 > 1.4$) as well as the products inventory group gives double preference for its occupation.

5. The craftsmanship always faces the problems of material and equipment shortage as well as lacking of marketing supports.